

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA NA ŚWIECIE

Bartosz Korkozowicz

Warszawa 2000

Autor:
Bartosz Korkozowicz

Redakcja:
Renata Olech

Korekta:
Renata Olech

© Copyright by Polska Fundacja Promocji i Rozwoju
Małych i Średnich Przedsiębiorstw, 2000

Projekt okładki:
Jakub Osiński, Jacek Pacholec

Projekt serii:
Tadeusz Korobkow

Materiał konferencyjny został przygotowany i wydany
dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej

ISBN 83-88251-13-9
Wydanie I
Nakład 500 egzemplarzy

Opracowanie wydawnicze: Joanna Fundowicz, Jarosław Sitek

Wydawnictwo i Zakład Poligrafii Instytutu Technologii Eksploatacji
ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom, tel. centr. 442-41, fax 44765
760 e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

Bulgaria	7
Czechy	11
Filipiny	15
Holandia	17
Indonezja	19
Japonia	21
Łotwa	25
Pakistan	27
Panama	29
Republika Południowej Afryki	33
Rosja	37
Słowacja	39
Słowenia	43
Tajlandia	45
Tajwan	47
Turcja	51
USA	55
Wielka Brytania	59

Od Redakcji

Mamy przyjemność przekazać Państwu opracowanie *Małe i średnie przedsiębiorstwa na świecie*. Jest to nasza pierwsza próba omówienia stanu sektora MSP w różnych krajach.

Autor publikacji starał się przede wszystkim dotrzeć do danych z Europy Centralnej oraz wybranych państw azjatyckich, choć znalazły się tu także nieco łatwiej dostępne informacje o innych państwach, takich jak Stany Zjednoczone czy Wielka Brytania.

Prezentowane dane statystyczne pochodzą z różnych źródeł i są prezentowane według rozmaitych podziałów. Ze względu na rozbieżność definicji MSP funkcjonujących w poszczególnych krajach niemożliwe było dokonanie analizy porównawczej danych, biorąc pod uwagę niewielką objętość tego opracowania.

Bardzo liczymy na Państwa wszelkie opinie i uwagi oraz na wskazanie cennych źródeł informacji, które w przyszłości będą pomocne w przygotowaniu kolejnej publikacji na temat stanu sektora MSP na świecie.

Mamy nadzieję, że nasza publikacja okaże się przydatna, a prezentowane dane będą bodźcem do dalszych poszukiwań informacji na temat sektora MSP na świecie.

BULGARIA

Bułgarski rocznik statystyczny i rejestr BULSTAT używają następującej klasyfikacji dotyczącej małej i średniej przedsiębiorczości:

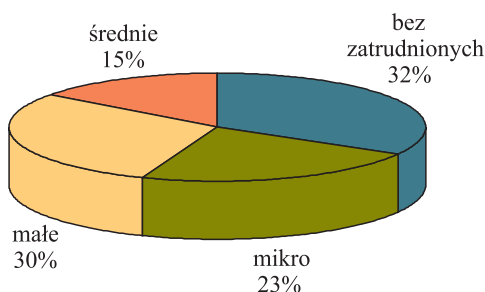
- firmy bez pracowników (sam właściciel);
- mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 1 do 9 pracowników;
- małe przedsiębiorstwa zatrudniające 1–50 pracowników;
- średnie firmy zatrudniające 50–100 pracowników.

Statystyki odnotowują tylko firmy zarejestrowane, niekoniecznie aktywne oraz pomijają na przykład działalność rolniczą nie zarejestrowaną w sądzie.

Tabela 1. Udział MSP w ogólnej liczbie firm zarejestrowanych w 1995 roku

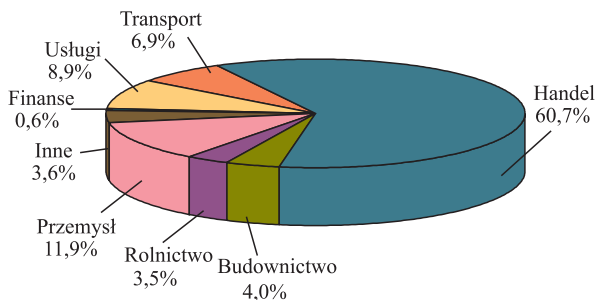
Wielkość przedsiębiorstw wg zatrudnienia	Liczba przedsiębiorstw	Udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (%)
przedsiębiorstwa bez zatrudnionych	162 039	77,6
mikro (1–9)	39 182	18,8
małe (10–49)	6540	3,1
średnie (50–99)	985	0,5

Według danych ONZ w 1994 roku MSP wytworzyły ogółem około 40% PKB Bułgarii.

Wykres 1. Struktura bułgarskich MSP wg liczby zatrudnionych

Udział małych i średnich przedsiębiorstw sektora publicznego i prywatnego rósł w ostatnich latach od 33,4% w 1995 roku, poprzez 34,2% w 1996, aż do 37,1% ogólnego zatrudnienia w Bułgarii. Natomiast udział MSP w zatrudnieniu w sektorze prywatnym wynosił w 1995 roku 76,3%.

Wykres 2. Struktura MSP wg działów gospodarki

Tabela 2. Rola sektora MSP w poszczególnych działach gospodarki

Wielkość przedsiębiorstwa	Przemysł	Rolnictwo	Budownictwo	Handel	Transport	Usługi	Finanse	Inne	Razem
MIKRO									
Liczba firm	19 388	4479	6591	111 025	12 532	16 211	870	6241	177 337
%	10,93%	2,53%	3,72%	62,61%	7,07%	9,14%	0,49%	3,52%	100%
Liczba zatrudnionych	36 764	11 994	13 133	155 886	16 724	24 526	1703	9945	270 675
%	13,58%	4,43%	4,85%	57,59%	6,18%	9,06%	0,63%	3,67%	100%
MAŁE									
Liczba firm	2363	1710	836	2588	297	414	170	369	8747
%	27,01%	19,55%	9,56%	29,59%	3,40%	4,73%	1,94%	4,22%	100%
Liczba zatrudnionych	50 114	38 345	16 859	48 124	5826	8166	3828	7450	178 712
%	28,04%	21,46%	9,43%	26,93%	3,26%	4,57%	2,14%	4,17%	100%
ŚREDNIE									
Liczba firm	555	314	97	223	32	60	16	39	1336
%	41,54%	23,50%	7,26%	16,69%	2,40%	4,49%	1,20%	2,92%	100%
Liczba zatrudnionych	39 194	21 185	6909	15 213	2458	3950	1092	2649	92 650
%	42,30%	22,87%	7,46%	16,42%	2,65%	4,26%	1,18%	2,86%	100%
SEKTOR MSP OGÓŁEM W GOSPODARCE									
Liczba firm	23 110	6620	7617	113 956	12 899	16 721	1082	6676	188 681
%	12,25%	3,51%	4,04%	60,40%	6,84%	8,86%	0,57%	3,54%	100%
Liczba zatrudnionych	379 087	90 449	55 594	244 150	34 394	45 007	11 948	25 004	885 743
%	42,80%	10,21%	6,28%	27,56%	3,88%	5,08%	1,35%	2,82%	100%

Podstawowe bariery rozwoju MSP w Bułgarii to:

- zbyt wysokie podatki (co prowadzi do zaniżania dochodów przez MSP);
- brak dostępu do kredytów bankowych ze względu na zbyt wysokie koszty (działalność finansowana jest ze środków własnych i pożyczonych „od znajomych”);
- nierówność szans w uzyskaniu kredytu – duże, nieefektywne, zwłaszcza państwowe, firmy dostają go z łatwością, w przeciwieństwie do MSP;
- subsydia trafiają do państwowych, nieefektywnych firm, co sztucznie zmniejsza konkurencyjność MSP;
- brak rządowych programów wspierających rozwój MSP;
- bariery eksportowe spowodowane niższym poziomem technologii, językiem, nieodpowiednią infrastrukturą czy też niemożliwością identyfikacji swoich silnych i słabych stron.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Bułgarska Agencja ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Triaditza 2, 1000 SOFIA

tel. (00 359 2) 988 50 65, 867 20 18

fax (00 359 2) 873 334, 875 440

e-mail: AMSP@mb.bia-bg.com

CZECHY

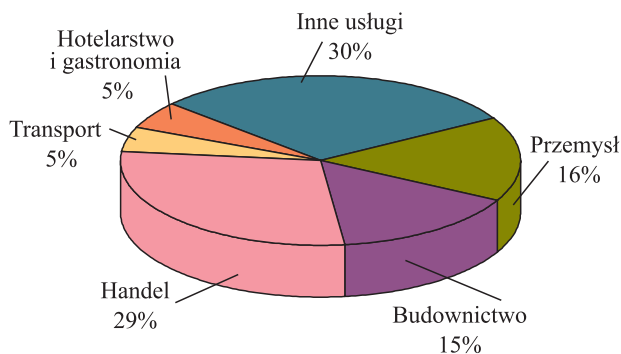
W Czechach za MSP uznaje się przedsiębiorstwa prywatne zatrudniające do 500 pracowników, funkcjonujące poza sektorem nazywanym pierwotnym, tj. poza rolnictwem, leśnictwem i rybołówstwem. Na potrzeby części statystyk stosowana jest klasyfikacja wielkościowa Komisji Europejskiej, według której za MSP uważa się przedsiębiorstwa zatrudniające do 250 pracowników i dzieli się je na:

- bardzo małe przedsiębiorstwa – mniej niż 10 pracowników;
- małe przedsiębiorstwa – od 10 do 49 pracowników;
- średniej wielkości przedsiębiorstwa – od 50 do 249 pracowników.

W czeskim systemie prawnym nie ma aktów poświęconych wyłącznie zagadnieniom MSP. Regulują to ogólne przepisy dotyczące handlu czy działalności gospodarczej. Urzędem odpowiedzialnym ze strony administracji państwowej za sprawy MSP jest Ministerstwo Przemysłu i Handlu, w ramach którego działa specjalny, choć niewielki (9-osobowy) departament dla wspomaganie MSP. Ministerstwo wprowadza *Programy wspierania MSP*, odzwierciedlające priorytety polityki rządowej wobec MSP:

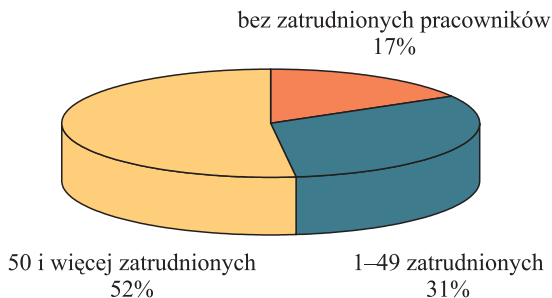
- ułatwianie zakładania nowych i dalszy rozwój istniejących MSP;
- umacnianie pozycji MSP w gospodarce poprzez zwiększanie możliwości dostępu do funduszy i doradztwa.

Głównym środkiem wspierania małej i średniej przedsiębiorczości jest założony w 1992 roku Czesko-Morawski Bank Gwarancyjno-Rozwojowy. Bankowi temu, którego pakietem kontrolnym akcji dysponuje Ministerstwo Przemysłu i Handlu, powierzono fundusze budżetowe na realizację programów wspierania MSP. Ponadto programy wspierania MSP, finansowane ze środków PHARE, realizuje Agencja Rozwoju Biznesu. Dotyczą one przede wszystkim usług dla przedsiębiorców, ale także kredytowania MSP z niektórych sektorów.

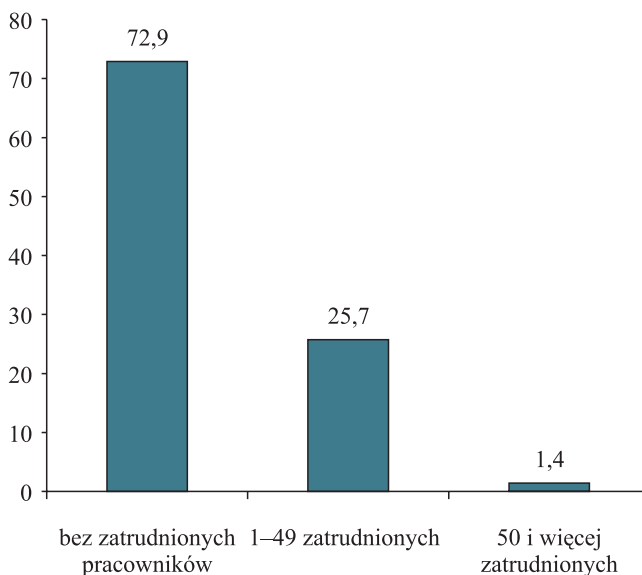

Wykres 3. Struktura czeskich przedsiębiorstw wg sektorów gospodarki w 1995 roku

W 1995 roku w Czechach działało ponad 700 tys. MSP, co stanowiło około 64% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Udział przedsiębiorstw prywatnych w wytworzonym w 1996 roku PKB wyniósł 74,7%.

Wykres 4. Struktura zatrudnienia w Czechach wg wielkości przedsiębiorstw w 1995 roku

Wykres 5. Struktura przedsiębiorstw w Czechach wg wielkości (%) w 1995 roku

Z końcem 1995 roku prywatni przedsiębiorcy zarejestrowani zgodnie z *Ustawą o licencjach handlowych* stanowili 75,7%. Zarejestrowanych było łącznie 110 tys. spółek akcyjnych, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz cywilnych (8,5% podmiotów), 6 tys. spółdzielni (0,47%) oraz 90 tys. osób prowadzących samodzielny działalność w sektorze rolniczym (7%). Resztę stanowiły przedsiębiorstwa państwowe oraz fundacje, stowarzyszenia i organizacje budżetowe.

Tabela 3. Udział MSP w zatrudnieniu w poszczególnych działach gospodarki w 1995 roku

Dział gospodarki	Przedsiębiorstwa od 1 do 49 zatrudnionych (%)	Przedsiębiorstwa od 50 do 250 zatrudnionych (%)
Rolnictwo	33	44
Górnictwo	15	36
Energetyka	1	2
Przetwórstwo spożywcze	23	35
Przemysł tekstylny-odzieżowy	26	21
Przemysł drzewny	57	22
Przemysł wydawniczy	30	26
Przemysł paliwowy	2	0
Przemysł produktów chemicznych	11	16
Przemysł gumowy i tworzyw sztucznych	22	21
Przemysł mineralny	18	23
Hutnictwo	31	21
Przemysł maszynowy	11	20
Przemysł optyczny i elektroniczny	28	18
Przemysł samochodowy	4	10
Pozostały przemysł	32	28
Budownictwo	49	26
Handel	72	14
Hotele i gastronomia	75	16
Transport	37	15
Usługi finansowe	31	18
Pośrednictwo nieruchomości i usługi dla biznesu	61	22
Inne usługi	56	28
Edukacja	36	49
Służba zdrowia	29	19

Tabela 4. Udział w wartości dodanej wytworzonej w poszczególnych sektorach gospodarki wg wielkości przedsiębiorstw w 1995 roku

Sektor gospodarki	Przedsiębiorstwa zatrudniające do 25 pracowników (%)	Przedsiębiorstwa zatrudniające od 25 do 99 pracowników (%)	Przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 100 pracowników (%)
Górnictwo	2,9	3,5	93,6
Przemysł	9,4	10,2	80,4
Budownictwo	20,1	35,5	44,4
Handel hurtowy	65,4	18	16,6
Handel detaliczny	65,3	14,7	20,0
Transport i komunikacja	26	9,4	64,6
Usługi dla producentów	51,2	11	37,8
Usługi	33,2	31,5	35,3
Ogółem	26,8	13,9	59,3

W 1995 roku udział nowo założonych przedsiębiorstw wyniósł 15,7% ogółu działających.

Wśród barier rozwoju MSP w Czechach za najważniejsze uważa się:

- brak odpowiednich środków finansowych połączony z niewystarczającym kredytowaniem;
- popyt nie znajdujący odzwierciedlenia w sile nabywczej;
- zbyt silna konkurencja;
- zaległości w płatnościach;
- brak wykwalifikowanej siły roboczej;
- niedostateczna promocja wskutek braku możliwości marketingowych.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Ministry of Industry and Trade:

Na Frantisku 32, 110 15 Praha 1

tel. (00 420 2) 2485 1111

fax (00 420 2) 2311 970

Politických vězňů 20, 112 49 Praha 1

tel. (00 420 2) 2406 2149

fax (00 420 2) 2422 1538

Letenská 3, 118 00 Praha 1

tel. (00 420 2) 2486 2203

fax (00 420 2) 5301 11

e-mail: mpo@mpo.cz

http://www.mpo.cz

FILIPINY

Przedsiębiorstwa na Filipinach są klasyfikowane jako MSP według liczby zatrudnionych (do 10 – mikroprzedsiębiorstwo, od 10 do 99 – małe przedsiębiorstwo, od 100 do 199 – średnie) lub o kapitale:

- małe – od 1,5 mln PHP do 15 mln PHP;
- średnie – od 15 mln PHP do 60 mln PHP.

W 1991 roku filipiński Kongres przyjął *Wielką Kartę Małych Przedsiębiorstw* (Ustawa Republiki nr 6977 z 29 stycznia 1991 r.), znowelizowaną Ustawą Republiki nr 8289 z 6 maja 1997 r. Zgodnie z tą ustawą banki i inne filipińskie instytucje finansowe zostały zobligowane do przeznaczania od 2 do 6% całego ich portfela kredytowego wyłącznie na użytek MSP. Ponadto ustawą powołano do życia Korporację Gwarancyjno-Finansową Małego Biznesu oraz Radę Rozwoju MSP, która została najważniejszą instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i koordynację promocji i rozwoju MSP na Filipinach.

W 1995 roku zarejestrowanych było na Filipinach 492 487 MSP, co stanowiło 99,49% wszystkich przedsiębiorstw. MSP wytworzyły 28,1% wartości dodanej w przemyśle. 1 438 643 osób zatrudnianych było przez MSP w przemyśle, co stanowiło 54,9% wszystkich zatrudnionych w tym dziale gospodarki. Mikro i małe przedsiębiorstwa stanowiły według danych z 1995 roku 98,9% wszystkich przedsiębiorstw, a średnie 0,05%.

W przetwórstwie żywności działało 45,3%, a w przemyśle odzieżowym 15,8% spośród wszystkich MSP w przemyśle (przy czym znane są tylko dane dotyczące sektorów przemysłu, gdzie udział MSP w ilości przedsiębiorstw i zatrudnieniu był najwyższy).

W przemyśle MSP stanowiły 99% wszystkich przedsiębiorstw. Z tego 43,3% przypadało na MSP w przetwórstwie żywności (18,6% całości zatrudnienia w przemyśle), a następnie 18% na przemysł odzieżowy (8% całości zatrudnienia w przemyśle).

Podstawowe bariery rozwoju MSP na Filipinach to:

- niski poziom efektywności produkcji;
- brak dostępu do nowoczesnych technologii;
- brak możliwości podejmowania prac badawczo-rozwojowych;
- brak możliwości podnoszenia poziomu kwalifikacji pracowników;
- ograniczony dostęp do środków finansowych.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Ministerstwo Handlu i Przemysłu

www.dti.gov.ph

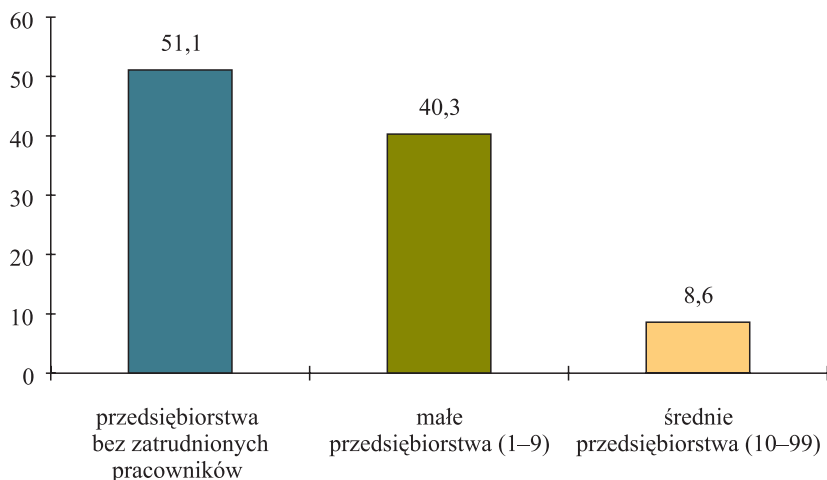
e-mail: mis@dti.gov.ph

HOLANDIA

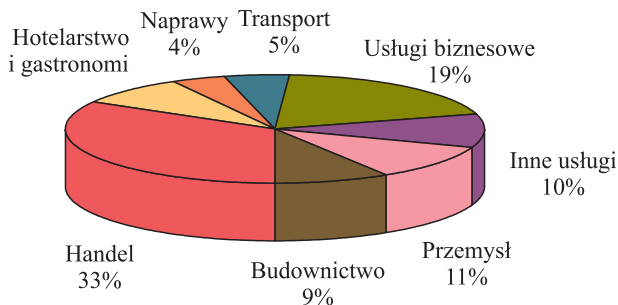
W dostępnych statystykach stosowane są kryteria, według których za MSP uważa się przedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 100 pracowników (małe – do 10, średnie – od 10 do 100 pracowników). W Holandii nie ma specjalnych aktów prawnych dotyczących wyłącznie MSP. Spośród przedsiębiorstw prywatnych zarejestrowanych w 1993 roku w Holandii 98% zaliczanych było do MSP. W 1993 roku holenderskie MSP skupiały ponad 37% wszystkich zatrudnionych (co stanowiło 57% zatrudnionych w sektorze prywatnym).

Tabela 5. Struktura MSP w Holandii wg wielkości firm w 1993 roku

Wielkość przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa bez zatrudnionych pracowników	Małe przedsiębiorstwa (1–9)	Średnie przedsiębiorstwa (10–99)
Liczba przedsiębiorstw	238 800	188 100	40 100

Wykres 6. Struktura sektora MSP wg wielkości zatrudnienia

Wykres 7. Struktura holenderskich MSP wg sektorów gospodarki w 1993 roku

Wykres 8. Udział procentowy MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w sektorze oraz w zatrudnieniu w sektorze

W 1993 roku w Holandii zarejestrowano 49,2 tys. przedsiębiorstw, a działalność zakończyło 22,4 tys. Szacuje się, że MSP stanowiły w tym 99,5%.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

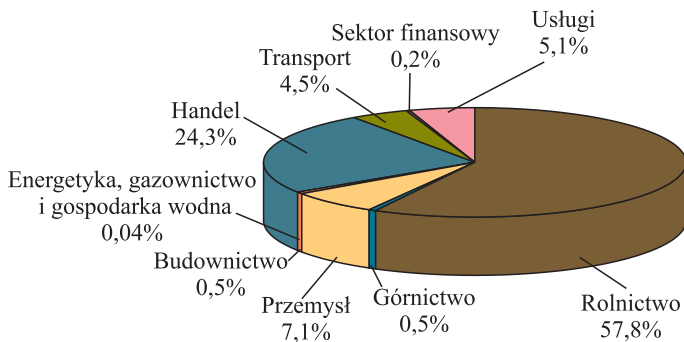
EIM - Small Business Research and Consultancy
 Italielaan 33, 2701 AA Zoetermeer, P.O. Box 7001
 tel. (00 31 0) 79 341 36 34
 fax (00 31 0) 79 341 50 24

INDONEZJA

Od 1993 roku wyznaczono Ministerstwo Spółdzielczości i Małych i Średnich Przedsiębiorstw jako odpowiedzialne za koordynację polityki rządu wobec MSP, a od 1995 roku obowiązuje *Ustawa o małej przedsiębiorczości*. Ogólna liczba MSP w Indonezji wynosiła w 1996 roku 38 960 584, co stanowiło ponad 99% wszystkich przedsiębiorstw. Udział MSP w wartości dodanej wytworzonej w przemyśle w 1997 roku wyniósł 17,68%. W 1996 roku w MSP pracowało 58 555 268 osób, co dawało 88,3% wszystkich zatrudnionych.

Tabela 6. Struktura MSP wg działów gospodarki w 1998 roku

Dział gospodarki	Liczba małych przedsiębiorstw	Liczba średnich przedsiębiorstw
Rolnictwo	22 533 921	1690
Górnictwo	192 081	458
Przemysł	2 748 451	10 213
Energetyka, gazownictwo i gospodarka wodna	13 235	365
Budownictwo	203 061	7960
Handel	9 436 370	25 460
Transport	1 731 054	2273
Sektor finansowy	67 341	5686
Usługi	1 976 789	4176

Wykres 9. Udziały sektorów w ogólnej liczbie MSP

Tabela 7. Udział MSP w zatrudnieniu w poszczególnych sektorach gospodarki w 1998 roku

Dział gospodarki	Liczba zatrudnionych w MSP	Udział procentowy w zatrudnieniu w danym dziale (w tys. osób)
Rolnictwo	31 625	54
Górnictwo	331	0,57
Przemysł	6226	10,6
Energetyka, gazownictwo i gospodarka wodna	63	0,11
Budownictwo	687	1,17
Handel	13 557	23,15
Transport	2251	3,84
Sektor finansowy	242	0,72
Usługi	3394	5,8

Podstawową barierą rozwoju MSP w Indonezji jest niski poziom wykształcenia zasobów ludzkich.

JAPONIA

Japońska *Ustawa o małych i średnich przedsiębiorstwach* podaje osobne definicje małych i średnich przedsiębiorstw dla poszczególnych działów gospodarki. I tak zalicza się do nich jednostki:

- w przemyśle i górnictwie – zatrudniające nie więcej niż 300 pracowników, o kapitale wynoszącym nie więcej niż 100 milionów jenów;
- w handlu hurtowym – zatrudniające nie więcej niż 100 pracowników, o kapitale wynoszącym nie więcej niż 30 milionów jenów;
- w handlu detalicznym i usługach – zatrudniające nie więcej niż 50 pracowników, o kapitale wynoszącym nie więcej niż 10 milionów jenów.

Ustawa definiuje również mikro-przedsiębiorstwa:

- w przemyśle – jednostki zatrudniające nie więcej niż 20 pracowników;
- w handlu i usługach – jednostki zatrudniające nie więcej niż 5 pracowników.

Ustawa przypisuje MSP szczególną rolę w japońskiej gospodarce. Priorytetami są:

- promowanie zrównoważonego wzrostu i rozwoju MSP;
- poprawa ekonomicznych i socjalnych warunków funkcjonowania przedsiębiorców i pracowników MSP.

Oprócz podstawowej ustawy istnieje szereg aktów wykonawczych, które organizują bądź wspierają rządowy program na rzecz MSP. Są to m.in. ustawa promująca podwykonawstwo MSP, ustawa zapobiegająca opóźnieniom w płatnościach za podwykonawstwo na rzecz MSP, ustawa promująca modernizację MSP, ustawa promująca działalność wynalazczą MSP. Program rządowy na rzecz MSP zakłada aktywność państwa w następujących obszarach:

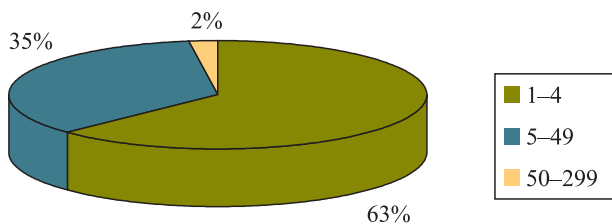
- modernizacja sprzętu;
- ulepszanie technologii;
- ulepszanie metod zarządzania;
- zapobieganie nieuczciwej konkurencji;
- stymulowanie popytu;
- organizacja targów;
- promowanie pozytywnych relacji między zarządzającymi a pracownikami.

Głównym organem odpowiedzialnym za program na rzecz MSP jest Agencja Małych i Średnich Przedsiębiorstw. W realizacji założeń programu pomagają jej 8 regionalnych Biur Handlu Międzynarodowego i Przemysłu oraz 47 prefektur. Ponadto istnieje szereg organizacji wyspecjalizowanych w różnych dziedzinach, które posiadają oddziały w całym kraju (np. Narodowe Centrum Promocji i Informacji dla MSP, Japońska Korporacja Finansowa dla MSP itp.).

Ogólna liczba MSP w Japonii wynosi 6,47 miliona, co stanowi 99,1% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. Z ogólnej liczby 54 milionów zatrudnionych 42 miliony pracuje w MSP, co daje 78% ogółu zatrudnionych.

Tabela 8. Liczba przedsiębiorstw wg wielkości firm

Wielkość firm wg liczby zatrudnionych	1-4	5-49	50-299
Liczba przedsiębiorstw	4086	2285	141

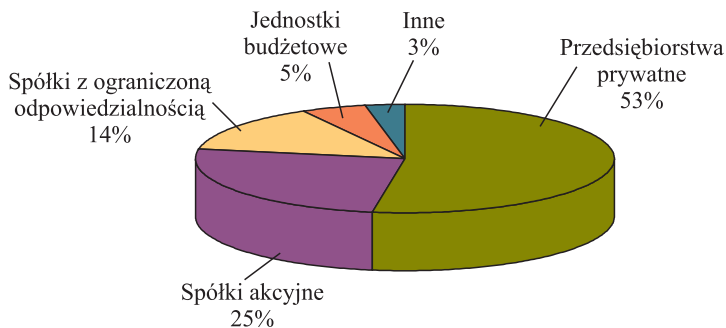

Wykres 10. Struktura japońskich MSP wg liczby zatrudnionych

Dane na rok 1996 na podstawie *Japan Statistical Yearbook 2000*.

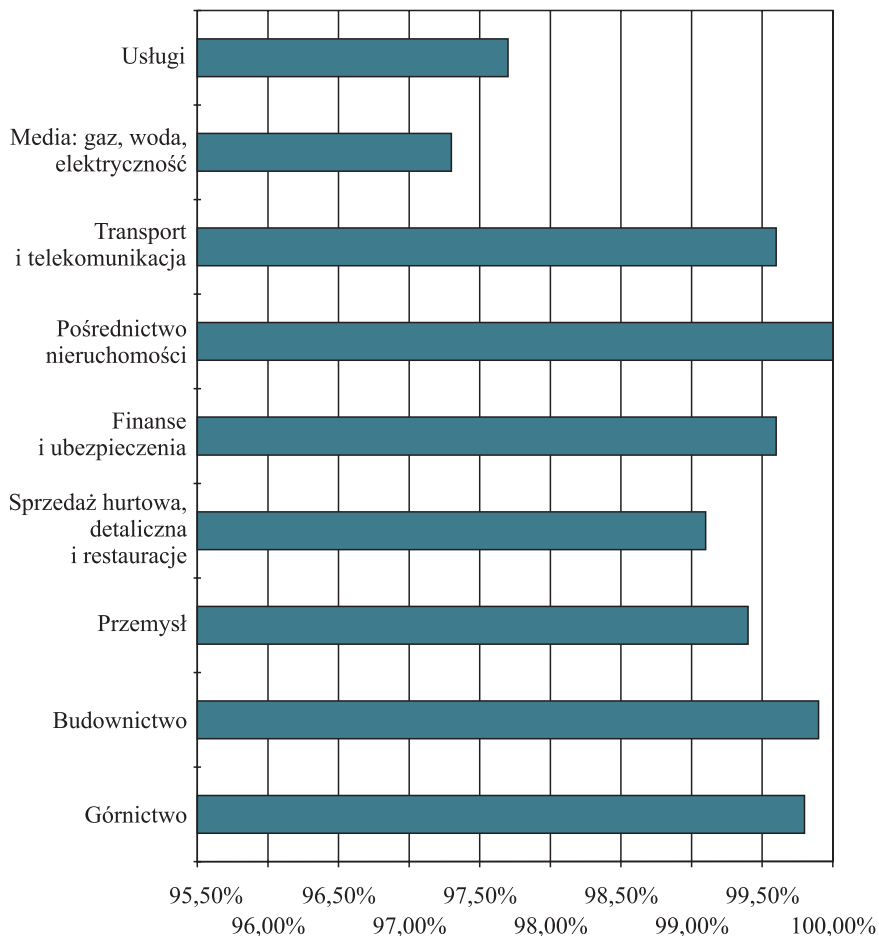
Tabela 9. Udział MSP w poszczególnych działach gospodarki

Dział gospodarki	Liczba MSP w poszczególnych działach gospodarki	Udział procentowy w ogólnej liczbie MSP
Górnictwo	4508	0,07%
Budownictwo	646 954	10,06%
Przemysł	767 542	11,93%
Sprzedaż hurtowa, detaliczna i restauracje	2 804 551	43,59%
Finanse i ubezpieczenia	107 383	1,67%
Pośrednictwo nieruchomości	291 187	4,53%
Transport i telekomunikacja	167 504	2,60%
Media: gaz, woda, elektryczność	3700	0,06%
Usługi	1 640 228	25,49%

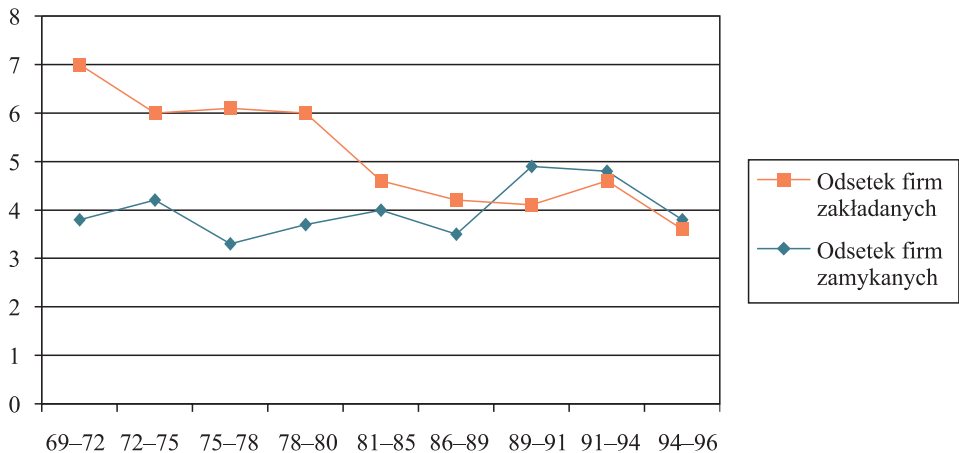

Wykres 11. Struktura sektora MSP wg podstawowych form prawnych

Dane na rok 1996 na podstawie *Japan Statistical Yearbook 2000*.

Wykres 12. Udział MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach

Wykres 13. Odsetek firm zakładanych i zamykanych w poszczególnych latach

Powyższy wykres przedstawia odsetek firm zakładanych i zamykanych w poszczególnych latach. Wskaźnik zakładanych firm ma tendencję spadkową i od 1989 roku ogólna liczba podmiotów spada.

Do najczęściej wymienianych barier rozwoju MSP należą:

- trudności w pozyskiwaniu środków finansowych w wyniku restrykcyjnej polityki kredytowej, wprowadzonej przez instytucje finansowe po ostatnim załamaniu systemu finansowego;
- trudności w pozyskaniu wysoko wykwalifikowanych kadr (preferowane są duże firmy);
- postępująca globalizacja – konieczność konkurowania z firmami globalnymi;
- błyskawicznie zmieniające się warunki konkurencyjne – MSP muszą na bieżąco monitorować rynek i natychmiast dostosowywać się do zmian.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Small Business Information Center
 Small Business Techno & Marketing Fusion Center
 37 Toranomori Mori Building, 5-1 Toranomori 3-chome, Minato-ku,
 Tokyo 105-8453, Japan
 tel. (00 81) (03) 3433 8811

ŁOTWA

Na Łotwie, podążając za standardami UE, jako małe traktuje się przedsiębiorstwa zatrudniające do 49 pracowników, a średnie – od 50 do 249 pracowników. Dodatkowym wyróżnikiem mogą być kryteria zezwalające przedsiębiorstwom na 20% ulgę w wysokości podatku dochodowego, jeśli spełniają one dwa z trzech warunków:

- kapitalizacja przedsiębiorstwa jest niższa od 107 tys. euro;
- roczny obrót netto jest niższy od 307 tys. euro;
- przeciętne zatrudnienie wynosi do 25 pracowników.

W celu utworzenia na Łotwie stabilnych i konkurencyjnych MSP oraz stworzenia środowiska sprzyjającego przedsiębiorczości wypracowano *Krajowy program rozwoju MSP*. Ma on na celu:

- przygotowanie i wspomaganie projektów wspierania rozwoju MSP;
- rozwijanie instrumentów ekonomicznych;
- rozwijanie produkcji;
- wprowadzanie nowoczesnych technologii;
- rozwijanie systemu kształcenia i szkolenia;
- ustanawianie i rozwijanie organizacji reprezentujących przedsiębiorców oraz programów lokalnych.

Wdrażaniem i koordynacją programu zajmuje się powołana do tego celu rada, prowadzona przez Ministra Gospodarki. W jej skład wchodzi przedstawiciele ministerstw i urzędów państwowych związanych z problematyką MSP oraz reprezentanci samorządu terytorialnego i organizacji przedsiębiorców. W łotewskim systemie prawnym nie ma specjalnych aktów normatywnych poświęconych MSP. Około 95% przedsiębiorstw zarejestrowanych na Łotwie może być zakwalifikowanych jako MSP. Przez MSP wytwarzana jest przeszło połowa łotewskiego PKB i zatrudniają one przeszło połowę wszystkich zatrudnionych na Łotwie.

Według zamówionego przez rząd łotewski sondażu z 1998 roku 30% MSP zatrudnia do 5 pracowników, 63% od 5 do 49 pracowników, a 7% od 50 do 249 pracowników. Ten sam sondaż wykazał, że 45% MSP przypada na handel, 41% na usługi, 9% na budownictwo i 5% na przemysł. Według sondażu 77% MSP to spółki z o.o., a 21% to jednoosobowa działalność gospodarcza. 22% MSP spośród zbadanych w sondażu powstało po 1995 roku.

Najczęściej wymienianymi problemami przez łotewskich przedsiębiorców są:

- brak funduszy na rozpoczęcie działalności;
- za wysoki poziom podatków;
- trudności z uzyskaniem pozwoleń.

PAKISTAN

W Pakistanie za małe uważa się przedsiębiorstwa zatrudniające do 25 osób, o jednym tylko właścicielu i nie posiadające wewnętrznego rozróżnienia na zarząd i pracowników, o kapitale firmy nie przekraczającym 2 mln rupii (Rs). Średnie przedsiębiorstwa to takie, które zatrudniają do 50 pracowników i o kapitale do 50 mln Rs. Formalna definicja MSP nie jest zawarta w żadnym pakistańskim akcie prawnym, nie ma bowiem ustawowych regulacji poświęconych specjalnie MSP.

W ogłoszonym w 1998 roku *Programie polityki przemysłowej* rząd podkreślił konieczność rozwoju MSP, co miałyby znaleźć odzwierciedlenie w odpowiednich środkach na kredyty, polepszaniu infrastruktury oraz poprawieniu możliwości podnoszenia kwalifikacji. W 1999 roku powołano Zarząd ds. Rozwoju MSP jako organ odpowiedzialny za politykę wobec MSP.

Od początku lat 70. działa w Pakistanie wyspecjalizowana instytucja finansowa dla wspierania MSP – Korporacja Finansów Małej Przedsiębiorczości, która finansowała przede wszystkim programy związane z promocją MSP. W Pakistanie działają też liczne agencje zajmujące się promocją MSP na poziomie lokalnym, jednak brakuje koordynacji ich pracy.

Sektor MSP daje 80% zatrudnienia w przemyśle. Przeciętne pakistańskie MSP zatrudnia od 2 do 10 pracowników.

Blisko 30% produkcji przemysłowej w Pakistanie wytwarzane jest przez MSP. Sektory, w których MSP odgrywają tradycyjnie najważniejszą rolę to: włókiennictwo, przetwórstwo żywności, przemysł drzewny, budownictwo, transport, handel. 50% działających MSP istnieje nie dłużej niż 5 lat.

Bariery rozwoju MSP w Pakistanie:

- trudności w pozyskiwaniu kredytów;
- bardzo ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii;
- brak dostępu do informacji o możliwościach rynkowych;
- niepiśmienność znaczącej części przedsiębiorców;
- niedostatek infrastruktury cywilizacyjnej (kolej, drogi, telefony, poczta, wodociągi, elektryfikacja itp.).

PANAMA

Następująca definicja klasyfikująca MSP została podana przez Komisję ds. Małej Przedsiębiorczości:

- do 500,000 balboas wartości sprzedaży brutto;
- do 30 pracowników;
- do 100,000 balboas kapitału zakładowego zadeklarowanego.

W poniższych statystykach używana jest wygodniejsza definicja, według której MSP to każde przedsiębiorstwo zatrudniające do 49 pracowników.

Ustawa nr 9 z dnia 19 stycznia 1989 roku wprowadziła specjalny system bodźców ekonomicznych dla MSP. Jednak ustawa ta skierowana została tylko do MSP w sektorze działalności produkcyjnej, a pominęła rolnictwo, handel i usługi. Dodatkowo programem miały być objęte tylko te MSP, których kapitał zakładowy nie przekracza 100,000 balboas. Z powodu wielu obstrzeżeń ustawa nie przyczyniła się do rozwoju MSP i jest teraz martwym przepisem.

Tabela 10. Udział MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zarejestrowanych

Dział gospodarki	Liczba MSP	Udział procentowy MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w danym dziale
Handel hurtowy	1073	94,6%
Handel detaliczny i usługi	13 441	99,3%
Przemysł	2146	91,5%
Hotelarstwo i gastronomia	2237 (do 4 pracowników)	75,7% (do 4 pracowników)

Źródło: Contraloria General de la Republica, Cenzus 1992 r.

Według informacji podanej przez UNPYME MSP wytwarzają ogólnie w krajach Ameryki Łacińskiej około 80% PKB.

Tabela 11. Udział MSP w zatrudnieniu

Dział gospodarki	Liczba pracowników	Udział procentowy MSP w zatrudnieniu w danym dziale
Handel hurtowy	9653	58,8%
Handel detaliczny i usługi	41 789	82,4%
Przemysł	16 701	37,6%
Hotelarstwo i gastronomia	5233 (do 4 pracowników)	30,4%

Źródło: Contraloria General de la Republica, Cenzus 1992 r.

Tabela 12. Struktura sektora MSP wg wielkości firm

Liczba MSP do 4 pracowników	Udział % w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Liczba MSP zatrudniających od 5 do 49 pracowników	Udział % w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Liczba MSP ogółem	Udział % w ogólnej liczbie przedsiębiorstw
15 220	76,2%	3677	18,4%	18 897	94,6%

Źródło: Contraloria General de la Republica, Cenzus 1992 r.

Tabela 13. Struktura sektora MSP wg działów gospodarki

Dział gospodarki	Liczba MSP do 4 pracowników	Udział % w ogólnej liczbie MSP	Liczba MSP zatrudniających od 5 do 49 pracowników	Udział % w ogólnej liczbie MSP	Ogólny udział MSP w danym dziale
Handel i usługi	11 799	62,4%	2715	14,4%	98,9%
Przemysł	1184	6,3%	962	5,1%	91,5%
Hotelarstwo i gastronomia	2237	11,8%	b.d.	b.d.	75,7% (do 4 pracowników)
Razem	15 220	80,5%	3677	19,5%	100%

Źródło: Contraloria General de la Republica, Cenzus 1992 r.

Tabela 14. Rola sektora MSP w poszczególnych działach gospodarki

Dział gospodarki	Udział MSP do 4 pracowników w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w danym dziale	Zatrudnienie w MSP do 4 pracowników	Udział w zatrudnieniu w danym dziale	Udział MSP zatrudniających od 5 do 49 pracowników w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w danym dziale (%)	Zatrudnienie w MSP zatrudniających od 5 do 49 pracowników	Udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w danym dziale
Handel i usługi	80,5%	23 587	35,2%	18,5%	27 855	41,5%
Przemysł	50,5%	2699	6,1%	41,0%	14 002	31,5%
Hotelarstwo i gastronomia	75,7%	5233	30,4%	b.d.	b.d.	b.d.
Razem	76,2%	31 519	24,5%	18,4%	41 857	32,5%

Źródło: Contraloria General de la Republica, Cenzus 1992 r.

Bariery rozwoju MSP:

- zbyt duże rozdrobnienie przedsiębiorstw, kapitału i innych środków;
- zbyt duży wpływ silnych cykli gospodarczych na sytuację MSP;
- zbyt niska dywersyfikacja produkcji i usług;
- brak dostępu do zaawansowanej technologii;
- brak dostępu do kredytów bankowych;
- brak rządowych programów pomocy.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

UNPYME (Union Nacional de Pequeñas y Medianas Empresas)

Calle 33, Ave. Cuba

Edif. Ponce Ofic. No 8

Panama

tel. (00 507) 225 6040/6050

fax (00 507) 225 4325

e-mail: unpyme@pan.gbm.net

REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI

Problematyką MSP w Republice Południowej Afryki zajmuje się Departament ds. Promocji MSP, Usług i Wystawiennictwa w Ministerstwie Handlu i Przemysłu. W ramach *Krajowej Strategii Małej Przedsiębiorczości* utworzył on Ntsika Enterprise Promotion Agency oraz Khula Enterprise Finance Ltd.

Definicja MSP sformułowana została w *Ustawie krajowej o małych przedsiębiorstwach* z 1996 roku. Według tej definicji MSP to odrębne (nie należące do grupy firm) i samodzielne podmioty gospodarcze. Podmioty te muszą być zarządzane przez właścicieli i mogą być to osoby fizyczne lub ich spółki bądź osoby prawne. W definicji tej mieszczą się osoby prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, pod warunkiem, że jest to stała działalność, a nie praca dorywcza bądź pojedyncze zlecenia (definicja wyklucza zatrudnienie czasowe).

W ustawie podzielono MSP na cztery kategorie. Dla ich wyodrębnienia przyjęto kryteria oparte na uznanych międzynarodowo limitach ilościowych wysokości zatrudnienia, obrotu i wartości majątku przedsiębiorstwa. Ogólnie jednak kryteria te ustalone zostały na poziomie niższym niż w krajach wysoko uprzemysłowionych. Najtrudniejsze do rozgraniczenia są mikroprzedsiębiorstwa od przedsiębiorstw „dla przetrwania” (czyli działalności gospodarczej podejmowanej dla dostarczenia minimalnych środków dla utrzymania przy życiu bezrobotnego i jego rodziny) – w ustawie zaliczone jako grupa wśród mikroprzedsiębiorstw. Dochody wytwarzane przez te przedsiębiorstwa są poniżej poziomu przyjętego za minimum socjalne. Nie mają one żadnych opłacanych pracowników i minimalną wartość majątku. Do grupy tej, określanej czasem jako preprzedsiębiorcza, należą np.: domokrażcy, uliczny sprzedawcy czy tzw. wegetujący farmerzy.

Kategorie MSP:

mikroprzedsiębiorstwa:

- obrót niższy od limitu, powyżej którego wymagana jest rejestracja jako płatnik VAT (obecnie 150 tys. randów rocznie). Maksymalny limit zatrudnienia dla tej grupy wynosi 5 pracowników. Do grupy tej należą przedsiębiorstwa o niedociągnięciach formalnych w zakresie administracji podatkowej oraz warunków zatrudniania (np. nie zrzeszeni przewoźnicy, straganiarze);

bardzo małe przedsiębiorstwa:

- mniej niż 10 pracowników (z wyjątkiem górnictwa, energetyki, budownictwa i działalności produkcyjnej, w których to sektorach limit wynosi 20 pracowników). Dolną granicę wielkości wyznaczają firmy jednoosobowe, do których zaliczane są tylko przedsiębiorstwa operujące na oficjalnym rynku;

małe przedsiębiorstwa:

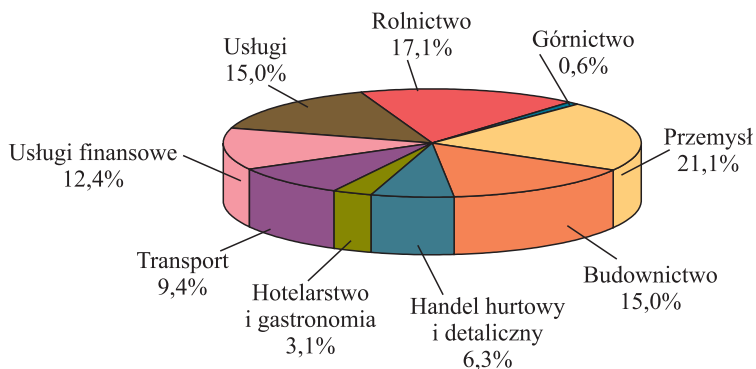
- do 50 pracowników; bardziej złożona struktura zarządzania niż bezpośredni nadzór właściciela;

średnie przedsiębiorstwa:

- maksymalnie do 100 pracowników (z wyjątkiem górnictwa, energetyki, budownictwa i działalności produkcyjnej, w których to sektorach limit wynosi 200 pracowników). W przypadku tego typu przedsiębiorstw występuje kolejny, pośredni poziom kierowniczy.

Statystyki z 1995 roku, w których pominięto przedsiębiorstwa państwowe oraz sektory: energetyczny, gazowniczy i gospodarki wodnej, szacują ogólną liczbę MSP na przeszło 831 tys., co stanowiło 99,3% wszystkich przedsiębiorstw sektora prywatnego. W tym samym roku liczba zarejestrowanych osób prawnych wynosiła 489 tys., pracodawców zarejestrowanych w Funduszu Ubezpieczeń dla Bezrobotnych – 210 tys., zarejestrowanych płatników VAT – 400 tys., osób o dochodach z biznesu, handlu, wolnych zawodów bądź rolnictwa – 702 tys.

Ogólny udział MSP w 1995 roku w wytworzonym PKB, który wyniósł 360,3 milionów randów, ocenia się na 32,7% (20,8% – małe, 11,9% – średnie przedsiębiorstwa). W formalnie rejestrowanym zatrudnieniu (wliczając w to przedsiębiorstwa państwowe) udział MSP w 1995 roku wyniósł 44,8%.

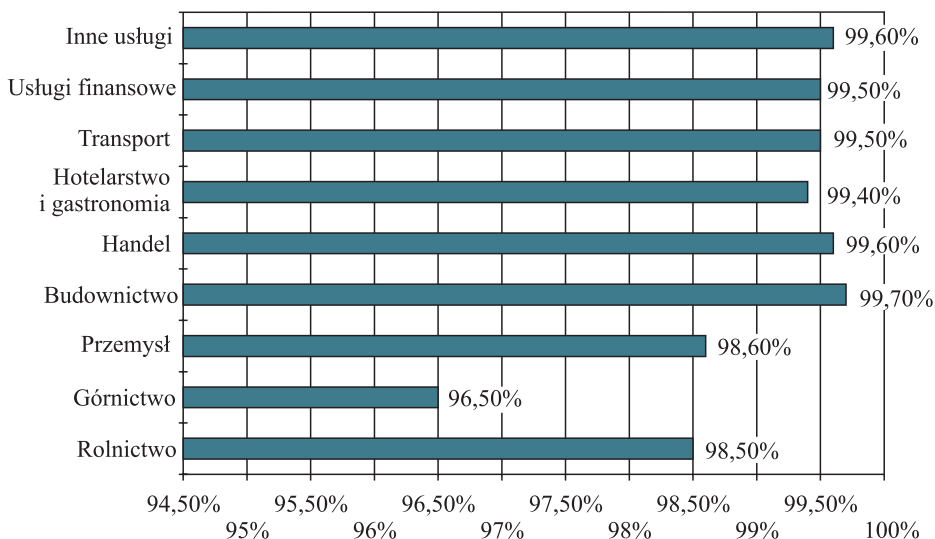
Wykres 14. Struktura sektora MSP wg działów gospodarki w 1995 roku

Zgodnie z opisanym powyżej rozróżnieniem ustawowym w 1995 roku w RPA funkcjonowało:

- 591 400 mikroprzedsiębiorstw (w tym 454 200 bez żadnych pracowników);
- 228 200 małych przedsiębiorstw (w tym 164 600 z kategorii bardzo małych);
- 11 560 średnich przedsiębiorstw.

Tabela 15. Liczba MSP w poszczególnych sektorach gospodarki w 1995 roku

Rolnictwo	90 900
Górnictwo	3600
Przemysł	111 950
Budownictwo	79 730
Handel	333 400
Hotelarstwo i gastronomia	16 350
Transport	49 780
Usługi finansowe	65 350
Inne usługi	80 100

Wykres 15. Udział MSP wśród wszystkich przedsiębiorstw sektora prywatnego w sekcjach gospodarki

Rolę MSP w poszczególnych działach gospodarki odzwierciedla także udział MSP z poszczególnych sekcji gospodarki w wytwarzanym w nich PKB oraz udział w zatrudnieniu. W 1995 roku wielkości te (dane z pominięciem sektora energetycznego, gazowniczego i gospodarki wodnej) kształtowały się następująco:

- w działalności produkcyjnej MSP wytworzyły 33% PKB (ze 105 milionów randów) i zatrudniały 42% z 1,5 mln spośród zatrudnionych w tym sektorze;
- w handlu 65% PKB (z 66 mln) i 64% zatrudnionych (z 900 tys.);
- w pośrednictwie finansowym 7% PKB (z 57 mln) i 6% zatrudnionych (spośród 500 tys.);
- w transporcie 15% PKB (z 33 mln) i 15% zatrudnionych (z 300 tys.);
- w górnictwie 3% PKB (z 33 mln) i 5% zatrudnionych (spośród 600 tys.);
- w rolnictwie 67% PKB (z 19 mln) i 75% zatrudnionych (spośród 1 300 tys.);
- w budownictwie 56% PKB (z 14 mln) i 63% zatrudnionych (spośród 500 tys.);
- w pozostałej działalności usługowej 90% PKB (z 13 mln) i 77% zatrudnionych (spośród 400 tys.);
- w hotelarstwie i gastronomii 38% PKB (z 4 mln) i 82% zatrudnionych (spośród 140 tys.).

W 1995 roku w Republice Południowej Afryki zarejestrowano 56 399 spółek zamkniętych i 12 630 spółek akcyjnych.

Instytucje, które mogą dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Ntsika Enterprise Promotion Agency

tel. (00 27) 0 800 113 857

<http://www.ntsika.org.za>

Khula Enterprise Finance Ltd.

tel. (00 27) 0 800 118 815

<http://www.khula.org.za>

Centrum Promocji Małej Przedsiębiorczości

tel. (00 27) 0 800 037 007

ROSJA

Problematykę MSP w Rosji reguluje ustawa federalna z 12 maja 1995 roku o wspieraniu przez państwo małej przedsiębiorczości w Federacji Rosyjskiej. Małe przedsiębiorstwa zdefiniowano w niej jako jednostki komercyjne, w których kapitał statutowy, wkład podmiotów państwowych, organizacji społecznych i religijnych oraz fundacji nie przekracza 25%, a zatrudnienie nie przekracza:

- w przemyśle, budownictwie i transporcie – 100 osób;
- w rolnictwie i sferze naukowo-technicznej – 60 osób;
- w handlu hurtowym – 50 osób;
- w handlu detalicznym i usługach – 30 osób.

Kwestiami dotyczącymi MSP z ramienia administracji państwowej zajmuje się obecnie Ministerstwo Polityki Antymonopolowej i Wspierania Przedsiębiorczości. W 1997 roku zarejestrowanych było w Federacji Rosyjskiej 841 737 przedsiębiorstw klasyfikowanych jako MSP.

Tabela 16. Struktura MSP wg gałęzi gospodarki w 1997 roku

Dział gospodarki	Liczba MSP	Udział w ogólnej liczbie MSP (%)
Przemysł	131 878	15,7
Rolnictwo	10 879	1,3
Budownictwo	137 970	16,4
Transport	17 506	2,1
Łączność	2865	0,3
Handel detaliczny i gastronomia	359 357	42,7
Handel hurtowy	14 593	1,7
Usługi informatyczno-obliczeniowe	6167	0,7
Pośrednictwo nieruchomości	3859	0,5
Usługi biznesowe	35 919	4,3
Inna działalność w sferze produkcji	17 397	2,1
Gospodarka komunalno-mieszaniowa	2797	0,3
Usługi nieprodukcyjne	10 190	1,2
Ochrona zdrowia	11 008	1,3
Oświata	6655	0,8
Kultura i sztuka	6488	0,8
Usługi finansowe	10 773	1,3
Nauka i obsługa tej sfery	46 710	5,5
Inna działalność niematerialna	8726	1,0

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Rosyjska Agencja Wspierania Małego i Średniego Biznesu
ul. Piliugina 22, Moskwa
tel. (0 07) 095 132 75 10
fax (0 07) 095 132 05 47

SŁOWACJA

Słowacka definicja małych przedsiębiorstw o osobowości prawnej przewiduje, iż są to firmy zatrudniające do 24 pracowników, natomiast średnie to takie, które zatrudniają do 499 osób. Jednakże Słowacja jako kraj starający się o członkostwo w Unii Europejskiej przychyliła się do stosowania unijnej klasyfikacji MSP. Dodatkowo wydzielane kategorie to właściciele i licencjonowani przedsiębiorcy, na których składają się przede wszystkim osoby uprawiające wolne zawody i rolnicy.

W ramach rządowych programów wspierania MSP powstała Narodowa Agencja Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw w celu spełnienia funkcji przewidzianych w programach w ramach Phare i aby zapewnić pomoc w mediacjach z Unią Europejską. Agencja ta zajmuje się tworzeniem projektów ustaw dotyczących MSP, analizą barier rozwoju oraz współpracą z instytucjami finansowymi dla stworzenia programów pożyczkowych i gwarancyjnych stymulujących rozwój MSP.

Współpraca pomiędzy Ministerstwami: Gospodarki, Rolnictwa, Transportu oraz Poczty i Telekomunikacji doprowadziła do powstania 14 programów gwarancyjnych wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa, współfinansowanych ze środków UE. Istnieją także programy odciażające przedsiębiorców w sektorach potrzebujących największej ekonomicznej stabilności.

W 1997 roku w Słowacji odnotowano 331 021 podmiotów gospodarczych, z czego 330 199 (99,75%) stanowiły małe i średnie przedsiębiorstwa (do 249 pracowników). Po wyłączeniu działu rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa zostaje 295 312 (89,2%) licencjonowanych przedsiębiorców i firm o osobowości prawnej. W 1997 roku sektor prywatny wytworzył 82,6 % PKB.

Tabela 17. Udział MSP w zatrudnieniu w 1997 roku

Wielkość firmy wg liczby osób zatrudnionych	Ogólna liczba pracowników	Udział
0-9	215 104	10,60%
10-19	44 424	2,19%
20-49	112 764	5,56%
50-249	395 698	19,50%
reszta	823 657	40,59%
licencjonowani przedsiębiorcy	437 500	21,56%
OGÓLEM	2 029 147	100,00%

Tabela 18. Struktura sektora MSP wg wielkości firm

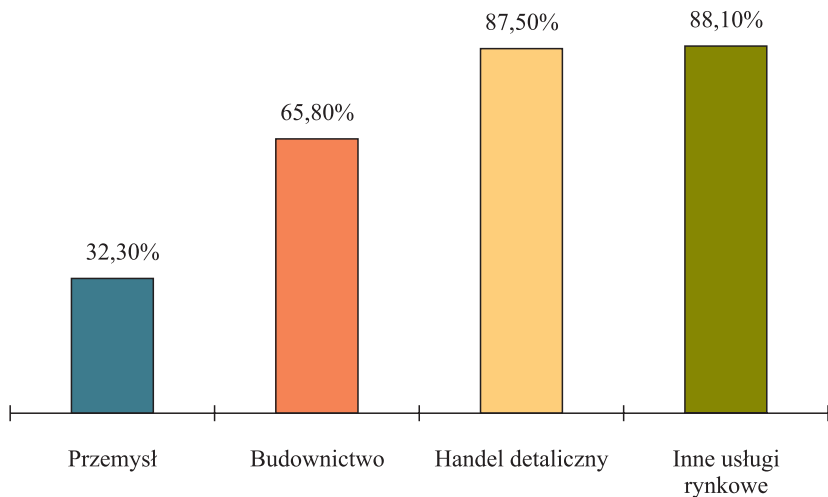
Liczba zatrudnionych	1996 rok		1997 rok	
	udział		udział	
Mikro (1–9)	79,0%		79,6%	
Małe (10–49)	12,8%		12,8%	
Średnie (50–249)	6,4%		6,1%	
Pozostałe	1,6%		1,5%	

Tabela 19. Firmy o osobowości prawnej

Liczba firm	1993		1994		1995		1996		1997	
Licencjonowani przedsiębiorcy	264 090	90,46%	263 733	87%	248 204	83%	241 199	79%	244 419	79%
Wolne zawody	1172	0,40%	2480	0,82%	7307	2,45%	10 486	3,44%	12 212	3,94%
Osoby prawne – Małe przedsiębiorstwa	23 828	8,16%	30 997	10,28%	37 868	12,69%	46 953	15,41%	47 784	15,41%
Osoby prawne – Średnie przedsiębiorstwa	2847	0,98%	4337	1,44%	4997	1,67%	5997	1,97%	5732	1,85%
Razem	29 1937	100%	301 547	100%	298 376	100%	304 635	100%	310 147	100%

Tabela 20. Struktura sektora MSP wg podstawowych form prawnych

FORMY PRAWNE DZIAŁALNOŚCI						
	1995		1996		1997	
Spółki z o.o.	30 952	79,12%	39 378	78,15%	40 228	80,08%
Kupcy w Rejestrze Handlowym	4026	10,29%	4086	8,11%	3708	7,38%
Spółka akcyjna	2456	6,28%	3425	6,80%	3297	6,56%
Spółdzielnie	533	1,36%	2233	4,43%	1923	3,83%
Spółki inne	1154	2,95%	1265	2,51%	1077	2,14%
Razem	39 121	100,00%	50 387	100,00%	50 233	100,00%

Wykres 16. Rola MSP w poszczególnych działach gospodarki

Tabela 21. Rola sektora MSP w poszczególnych działach gospodarki

Wielkość firmy	Przemysł	Budownictwo	Handel detaliczny	Inne usługi rynkowe
MIKRO 1-9				
Produkcja %	1,70%	10,20%	15,00%	27,40%
Liczba zatrudnionych %	1,40%	7,20%	9,00%	12,70%
MAŁE 10-49				
Produkcja %	5,20%	14,00%	12,30%	15,40%
Liczba zatrudnionych %	7,30%	11,70%	5,40%	13,90%
ŚREDNIE 50-249				
Produkcja %	14,10%	22,40%	9,80%	14,90%
Liczba zatrudnionych %	16,90%	23,60%	6,70%	36,90%
POZOSTAŁE 250+				
Produkcja %	67,70%	34,20%	12,50%	11,90%
Liczba zatrudnionych %	61,80%	26,30%	11,50%	16,20%
KUPCY				
Produkcja %	11,30%	19,20%	50,50%	30,40%
Liczba zatrudnionych %	12,60%	31,20%	67,40%	20,30%
RAZEM				
Produkcja %	100%	100%	100%	100%
Liczba zatrudnionych %	100%	100%	100%	100%

W 1997 roku zarejestrowano 24 609 nowo powstałych firm nie zatrudniających pracowników oraz 6108 firm o osobowości prawnej. Jednocześnie wypisano z rejestru odpowiednio 14 070 i 487 firm. Na grupę nowo rejestrowanych firm o osobowości prawnej składają się w 89,5% mikro, w 5,1% małe, a w 4,7% średniej wielkości firmy.

Podstawowe wymieniane bariery rozwoju MSP to:

- brak czystej konkurencji na rynku z powodu istnienia monopolu i oligopolu – rząd nie podjął inicjatyw regulujących zachowania firm wtedy, kiedy zawodzi ekonomia rynkowa;
- wzrost znaczenia szarej strefy;
- ciągły wzrost płac minimalnych;
- niedobory środków finansowych potrzebnych na rozwój MSP – brak długoterminowych źródeł finansowania;
- brak subsydiów i/lub ulg podatkowych czy innych odciążań pobudzających inwestycje;
- problemy z dostępem do nowych technologii i zwiększaniem zatrudnienia oraz konkurencyjnością względem produktów zagranicznych.

SŁOWENIA

W Słowenii nie ma sformalizowanej definicji MSP. Nie ma także specjalnych aktów normatywnych poświęconych problematyce MSP, aczkolwiek prowadzone są prace nad rozwiązaniami prawnymi, które prowadzić mają do wzmacniania przedsiębiorczości oraz uregulować zagadnienia dotyczące MSP. W narodowym programie zaadaptowania *acquis communautaire* umieszczono m.in. 10 podstawowych celów w zakresie małej i średniej przedsiębiorczości, wśród których na pierwszym miejscu wymieniono wspieranie legislacji dotyczącej tego sektora. Sektorem MSP zajmuje się Ministerstwo Małej Przedsiębiorczości i Turystyki. Wdraża ono *Strategię Rozwoju Małej Przedsiębiorczości* z udziałem Słoweńskiej Izby Rzemiosła, Słoweńskiej Izby Przemysłu i Handlu, Stowarzyszenia Przedsiębiorców Słowenii oraz innych instytucji. Ponadto Ministerstwo zaprojektowało system wspierania rozwoju MSP, dzięki któremu przedsiębiorcy mogą uzyskać należyte wsparcie w dostępie do informacji, doradztwa, szkoleń oraz pomoc w pokonywaniu barier finansowych i administracyjnych.

W 1995 roku udział małych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zarejestrowanych wynosił 81,1%, a w 1997 roku – małych wspólnie ze średnimi przedsiębiorstwami – 97,6%. Udział MSP w całości podatków odprowadzonych przez przedsiębiorstwa komercyjne w 1997 roku wyniósł 22,8%. Udział zatrudnionych w MSP w tym samym roku wynosił 41,3% ogółu zatrudnionych.

Według danych z 1997 roku 89,3% przedsiębiorstw w Słowenii zaliczyć można do skali mikro – do 5 zatrudnionych. 9% przedsiębiorstw zatrudniało od 5 do 49 pracowników, a tylko 1,7% przedsiębiorstw zatrudniało 50 i więcej pracowników.

Główne bariery rozwoju MSP wskazywane przez przedsiębiorców wiążą się z przeznaczaniem niedostatecznych środków na ich wspomaganie oraz brakiem sprzyjających warunków dla zakładania nowych przedsiębiorstw i przekształcania ich ze skali mikro w małe lub średnie przedsiębiorstwa.

Instytucje, które mogą dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Ministerstwo Małej Przedsiębiorczości i Turystyki

Trubarjeva 11

2000 Maribor

tel. 386 0 62 2294 53

fax 386 0 62 22 35 30

Small Business Development Centre

Dunajska cesta 156

1000 Ljubljana

tel. (00 386) 0 61 189 18 70

fax (00 386) 0 61 189 18 77

e-mail: pcmg@pcmg.tradepoint.si

TAJLANDIA

W Tajlandii za MSP uznawane są przedsiębiorstwa o wartości nie przekraczającej 100 mln bahtów lub nie zatrudniające więcej niż 200 pracowników. W 1998 roku rząd zatwierdził oficjalną definicję MSP opartą wyłącznie na wartości przedsiębiorstwa z rozróżnieniem na działy gospodarki.

Tabela 22. Struktura MSP w poszczególnych działach gospodarki

Dział gospodarki	Średnie przedsiębiorstwo	Małe przedsiębiorstwo
Przemysł	do 200 mln bahtów	do 50 mln bahtów
Usługi	do 200 mln bahtów	do 50 mln bahtów
Handel hurtowy	do 100 mln bahtów	do 50 mln bahtów
Handel detaliczny	do 60 mln bahtów	do 30 mln bahtów

Opracowany został rządowy projekt *Ustawy o promocji MSP*, który zakłada powstanie Biura ds. Promocji MSP jako specjalnej agencji rządowej odpowiedzialnej za opracowywanie i koordynację polityki wobec MSP. Obecnie zadania te wykonuje Departament Promocji Przemysłowej Ministerstwa Przemysłu. W wyniku jego starań w 1999 roku powołano we współpracy z Uniwersytetem Thammasart Instytut Rozwoju MSP (ISMED), który zapewni współdziałanie agend rządowych z instytucjami edukacyjnymi w dziedzinie świadczenia usług doradczych i badawczo-rozwojowych dla MSP.

MSP stanowią 98% przedsiębiorstw w Tajlandii i zatrudniają 74% wszystkich zatrudnionych w przemyśle.

Wśród podstawowych barier rozwoju tajlandzkich MSP wymieniane są:

- niedostateczny marketing;
- niski poziom wykształcenia pracowników;
- przestarzałe wyposażenie techniczne;
- niski poziom wykształcenia osób kierujących;
- ograniczone możliwości kredytowe;
- zadłużenie przedsiębiorstw.

Tabela 23. Udział MSP wg poszczególnych gałęziach przemysłu

Sektor przemysłu	Małe przedsiębiorstwa		Średnie przedsiębiorstwa	
	Ilość MSP (w %)	Zatrudnienie (w %)	Ilość MSP (w %)	Zatrudnienie (w %)
Przetwórstwo żywności	45,55	18,35	13,12	11,35
Przemysł odzieżowy	3,72	18,06	11,2	22,75
Przemysł drzewny i papierniczy	9,21	13,27	10,01	9,42
Wyroby gumowe i tworzywa sztuczne	4,21	6,63	12,94	12,02
Metalurgia	11,73	11,61	17,38	11,12
Przemysł motoryzacyjny	15,69	16,78	15,12	13,60
Pozostałe	9,9	15,3	20,23	19,73

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Ministry of Industry
 Department of Industrial Promotion
 Rama VI Road, Ratchathewi, Bangkok 10400
 tel. (00 66) 202 4414 - 18, 202 4511
 fax (00 66) 246 0031
<http://www.dip.go.th/emain.htm>

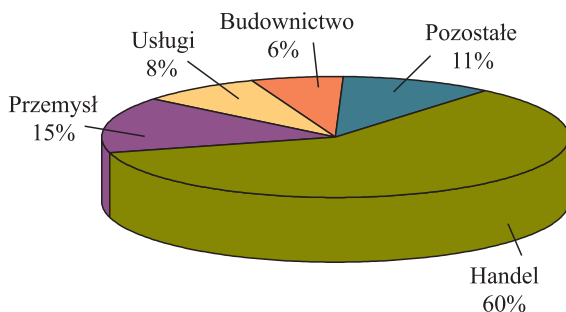
TAJWAN

Na Tajwanie oficjalne definicje MSP funkcjonują już od lat 60. Zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami za MSP w sektorze produkcyjnym, górnictwie i budownictwie uważa się przedsiębiorstwo o kapitale niższym od 60 mln nowych dolarów tajwańskich (NT\$) lub zatrudniające mniej niż 200 stałych pracowników. Natomiast w rolnictwie, leśnictwie, rybołówstwie, sektorze paliwowym, energetycznym i gospodarki wodnej jako MSP klasyfikowane są przedsiębiorstwa o obrocie niższym niż 80 mln nowych dolarów tajwańskich lub zatrudniające mniej niż 50 stałych pracowników.

Od lutego 1991 roku obowiązuje *Ustawa o rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, regulująca całość problematyki związanej ze wspomaganiami i pobudzaniem tego typu przedsiębiorczości. W 1997 roku wprowadzono zapis do Konstytucji dotyczący zwiększonych środków ochronnych dla państwowej pomocy udzielanej MSP. Od 1981 roku istnieje podległa Ministerstwu Gospodarki, Administracja ds. MSP (SMEA). Jest ona odpowiedzialna za prowadzenie działań wobec MSP, zgodnie z powstałym w oparciu o wieloletnie doświadczenia, 10-częściowym systemem, na który składają się doradztwo i wspomaganie dotyczące:

- kredytowania i finansowania;
- metod zarządzania;
- technologii;
- prac badawczo-rozwojowych;
- dostępu i właściwego wykorzystania informacji;
- bezpieczeństwa produkcji;
- kontroli zanieczyszczeń;
- marketingu;
- współpracy wzajemnej;
- podnoszenia jakości produktów.

W 1996 roku na Tajwanie było 1 003 325 MSP, co stanowiło 97,95% wszystkich zarejestrowanych firm. Udział MSP w wartości sprzedaży wyniósł w 1996 roku 34,3% (6,719 trillion NT\$). Zatrudnienie w MSP wynosiło w 1996 roku 7,13 mln osób – 78,64% wszystkich zatrudnionych. Na Tajwanie nie stosuje się rozróżnienia MSP według wielkości firm.

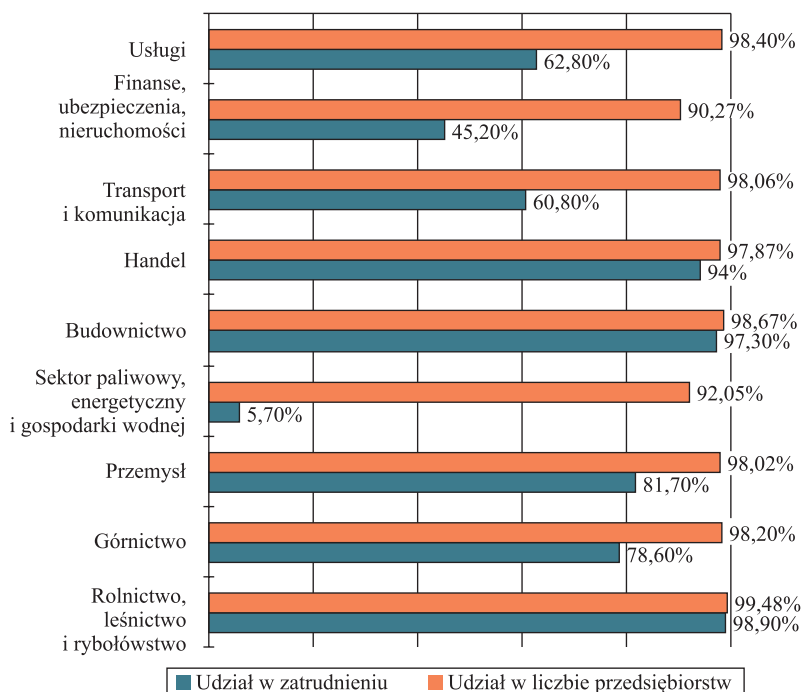

Wykres 17. Struktura MSP wg głównych sektorów gospodarki w 1996 roku

Dostępne statystyki nie podają danych o strukturze sektora MSP według form prawnych. Wiadomo jedynie, że jednoosobowa działalność gospodarcza jest dominującym modelem wśród MSP na Tajwanie. W przemyśle stanowią 44,2% MSP, a w handlu 62,7%.

Tabela 24. Liczba MSP i zatrudnienie w MSP w poszczególnych działach gospodarki w 1996 roku

Dział gospodarki	Liczba MSP w poszczególnych działach	Zatrudnienie w MSP w poszczególnych działach (w tys. osób)
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	11 444	908
Górnictwo	1474	11
Przemysł	150 806	1979
Sektor paliwowy, energetyczny i gospodarki wodnej	394	2
Budownictwo	64 911	903
Handel	598 266	1857
Transport i komunikacja	34 174	287
Finanse, ubezpieczenia, nieruchomości	19 249	151
Usługi	121 898	1033

Wykres 18. Udział MSP w liczbie przedsiębiorstw oraz w zatrudnieniu w poszczególnych sektorach w 1996 roku

W 1996 roku udział nowo założonych MSP w ich ogólnej liczbie wyniósł 9,3%.

Wśród głównych barier rozwoju MSP wymienia się:

- silną konkurencję krajową;
- nasycenie lokalnego rynku;
- niedostatek siły roboczej;
- wzrastające koszty pracy i materiałów.

Instytucje, które mogą dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

Small and Medium Enterprise Administration

Ministry of Economic Affairs

<http://www.moeasmea.gov.tw>

Chung-Hua Institution for Economic Research

ul. Chang-Hsing 75, Taipei, Taiwan

TURCJA

W statystykach tureckich zaliczenie do MSP zależy od liczby pracowników:

- przedsiębiorstwo małe – od 1 do 49 pracowników;
- przedsiębiorstwo średnie – od 50 do 199 pracowników.

Rządowy program rozwoju MSP:

W 1990 roku przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu została założona KOSGEB (Small and Medium Industry Development Organization), w połowie autonomiczna organizacja non profit wspierająca i promująca MSP. Na mocy protokołu podpisanego przez tę organizację i Podsekretariat Handlu Zagranicznego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu KOSGEB jest także jednostką odpowiedzialną za wdrażanie rządowych *Programów Pomocy w Dziedzinie Tworzenia Nowych Miejsc Pracy i Szkoleń*. Programy te są częścią rządowego programu wspierania eksportu (1997). Celem ich jest podniesienie poziomu produktywności i konkurencyjności MSP za granicą. KOSGEB nawiązał ścisłą współpracę z Giełdą Papierów Wartościowych w Istambule w celu ułatwienia MSP wejścia na giełdę. Dodatkowo istnieją plany utworzenia prywatnej giełdy specjalnie dla MSP.

Udział MSP w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych wynosi 99,5%.

Tabela 25. Struktura sektora MSP według wielkości firm

Liczba pracowników	Liczba przedsiębiorstw	Udział procentowy
1–24	187 574	94,4
2–49	7972	4,0
małe przedsiębiorstwa ogółem	194 546	98,4
50–99	1405	0,7
100–199	842	0,4
średnie przedsiębiorstwa ogółem	2247	1,1
MSP	196 793	99,5
przedsiębiorstwa ogółem w przemyśle	197 775	100,0

Źródło: State Statistical Institute 1992 r.

Tabela 26. Udział MSP w wytwarzanym w przemyśle PKB

Wielkość przedsiębiorstwa – liczba pracowników	Wartość dodana (w trylionach lirów tureckich)	Udział procentowy w PKB wytwarzanym w przemyśle
1–9	20,7	7,7
10–49	17,2	6,4
małe przedsiębiorstwa ogółem	37,9	14,1
50–99	14,6	5,4
100–199	21,0	7,8
średnie przedsiębiorstwa ogółem	35,6	13,2
MSP	73,5	27,3
przedsiębiorstwa ogółem w przemyśle	268,4	100,0

Źródło: State Statistical Institute 1992 r.

Tabela 27. Udział MSP w zatrudnieniu w przemyśle

Wielkość przedsiębiorstwa – liczba pracowników	Wielkość zatrudnienia	Udział procentowy
1–9	545 809	35,6
10–49	175 660	11,5
małe przedsiębiorstwa ogółem	721 469	47,1
50–99	97 356	6,4
100–199	1 116 319	7,6
średnie przedsiębiorstwa ogółem	213 676	14,0
MSP	935 144	61,1
przedsiębiorstwa ogółem w przemyśle	1 530 745	100,0

Źródło: State Statistical Institute 1992 r.

Tabela 28. Struktura sektora MSP wg branży przemysłowych

Sektor	Liczba MSP	%	Zatrudnienie	%
Spożywczy	22 029	11,2%	238 074	25,5%
Włókienniczy, odzieżowy i skórzany	56 942	28,9%	274 804	29,4%
Drzewny	43 773	22,2%	130 441	13,9%
Papierniczy	6703	3,4%	33 887	3,6%
Chemiczny	5659	2,9%	53.38	5,8%
Mineralny	7327	3,7%	52 559	5,6%
Hutnictwo	2160	1,1%	21 976	2,4%
Maszynowy	49 061	24,9%	216 538	23,2%
Inny	3139	1,6%	12 927	1,4%

Źródło: State Statistical Institute 1992 r.

Tabela 29. Liczba nowo powstających i likwidowanych przedsiębiorstw

Dział gospodarki	Liczba przedsiębiorstw nowo powstających	Liczba przedsiębiorstw likwidowanych
Rolnictwo i myślistwo	125	104
Rybołówstwo	7	7
Górnictwo	50	33
Przemysł	2788	2483
Energetyka, gazownictwo i gospodarka wodna	2	-
Budownictwo	2317	1794
Handel i usługi	13 598	11 904
Hotelarstwo i restauracje	624	405
Transport i komunikacja	1299	946
Usługi finansowe	613	416
Pośrednictwo nieruchomości i usługi dla biznesu	1134	971
Inna działalność	315	192
Ogółem	22 872	19 255

Źródło: State Statistical Institute 1996 r.

Bariery rozwoju MSP:

- utrudniony dostęp do kredytów;
- brak dostępu do państwowych programów pomocy;
- niski poziom technologii stosowanej przez MSP;
- trudności w nadążaniu za rozwojem technicznym;
- zbyt mała liczba wykwalifikowanego personelu.

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

KOSGEB MKEK Binasi
Tandogan 06330 Ankara/ Turkey
tel. (00 90) 0 312 212 81 90
fax (00 90) 0 312 212 25 08
e-mail: kos@kosgeb.gov.tr
<http://www.kobinet.org.tr>
State Statistical Institute of Turkey
<http://www.die.gov.tr>

USA

MSP w Stanach Zjednoczonych są definiowane jako podmioty zatrudniające mniej niż 500 pracowników¹. Naczelną organizacją zajmującą się MSP w Stanach Zjednoczonych jest US Small Business Administration. Posiada ona oddziały w całym kraju i zajmuje się programami edukacyjnymi, finansowymi, szeroko pojmowanym doradztwem oraz publikacjami.

W wyniku konferencji dotyczącej MSP, która odbyła się w 1995 roku w Białym Domu uchwalono szereg aktów prawnych, które mają na celu wspomaganie funkcjonowania MSP oraz ochronę pracowników zatrudnionych w MSP. Są to m.in.:

- *The Small Business Job Protection Act* – ustawa, która wspomaga tworzenie programów emerytalnych w MSP;
- *The Small Business Lending Enhancement Act* – ustawa ułatwiająca dostęp do kredytów dla MSP, zarówno w zakresie kredytów na rozpoczęcie działalności, jak i na rozwój oraz kredytów obrotowych. Z tą ustawą jest związany program inwestycyjny (Small Business Investment Company Program), który ma za zadanie pomagać MSP w zdobywaniu środków od funduszy typu Venture Capital na rozwój lub rozpoczęcie działalności;
- *The Small Business Regulatory Enforcement Act* – ustawa akcentuje konieczność wspomagania MSP poprzez działania lokalnych agencji w zakresie informowania i wyjaśniania praw i obowiązków wynikających z przepisów, które bezpośrednio dotyczą MSP. Celem ustawy jest również ograniczenie biurokracji i uproszczenie procedur;
- *The Federal Acquisitions Reform Act* – upraszcza procedury dostępu do zamówień publicznych dla MSP;
- *The Health Insurance Portability and Accountability Act* – dzięki tej ustawie pracownicy w momencie zmiany miejsca pracy nie tracą ubezpieczenia zdrowotnego.

Oprócz wyżej wymienionych ustaw istnieje szereg programów, które wspomagają poszczególne dziedziny działalności MSP, jak np. *Small Business Technology Transfer Program*, który ułatwia MSP dostęp do najnowszych technologii czy *The Small Business Innovation Research Program*, promujący i nagradzający działania i osiągnięcia w dziedzinie innowacji.

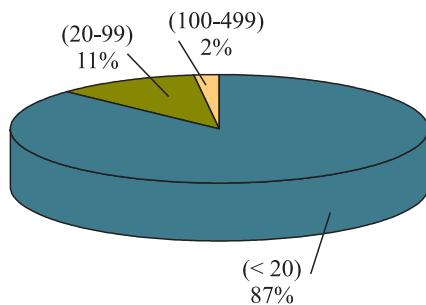
Z ogólnej liczby 6 739 tys. zarejestrowanych firm 6 722 tys. stanowią MSP, jest to więc ponad 99,7 % wszystkich przedsiębiorstw. MSP wytwarzają 50% PKB wytwarzanego przez sektor prywatny. MSP reprezentują ponad 99% pracodawców i zatrudniają 52% zatrudnionych w sektorze prywatnym.

Tabela 30. Liczba przedsiębiorstw wg wielkości zatrudnienia

Liczba zatrudnionych	< 20	20–99	100–499
Liczba przedsiębiorstw	5843	741	138

Źródło: *Statistical Yearbook of United States 1999*

¹ W USA nie wyróżnia się firm średnich, a do całej grupy stosowany jest termin „drobna przedsiębiorczość” (small business) (red.)

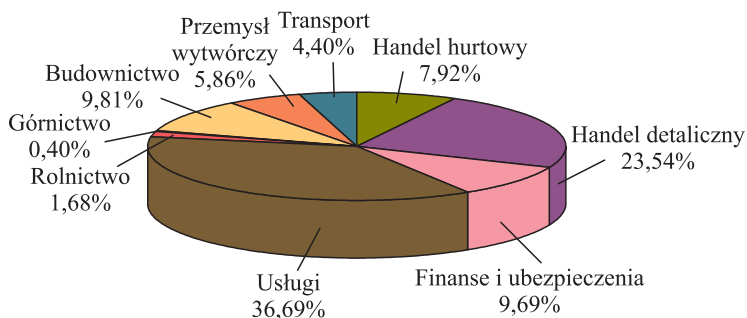

Wykres 19. Struktura MSP wg liczby zatrudnionych

Tabela 31. Udział MSP wg poszczególnych działach gospodarki

Dział gospodarki	Liczba przedsiębiorstw
Rolnictwo	113
Górnictwo	27
Budownictwo	658
Przemysł wytwórczy	393
Transport	295
Handel hurtowy	531
Handel detaliczny	1579
Finanse i ubezpieczenia	650
Usługi	2461

Źródło: *Statistical Yearbook of United States 1999*

Wykres 20. Struktura MSP wg działów gospodarki

Tabela 32. Udział MSP w PKB wytwarzanym przez prywatne przedsiębiorstwa w poszczególnych działach gospodarki

Dział gospodarki	Udział MSP w PKB wytwarzanym przez prywatne przedsiębiorstwa w poszczególnych działach gospodarki
Przemysł i górnictwo	25%
Budownictwo	88%
Transport, komunikacja i zakłady użyteczności publicznej	24%
Handel	62%
Finanse i ubezpieczenia	51%
Usługi	74%

Źródło: Internet: www.sba.gov – dane z 1992 roku

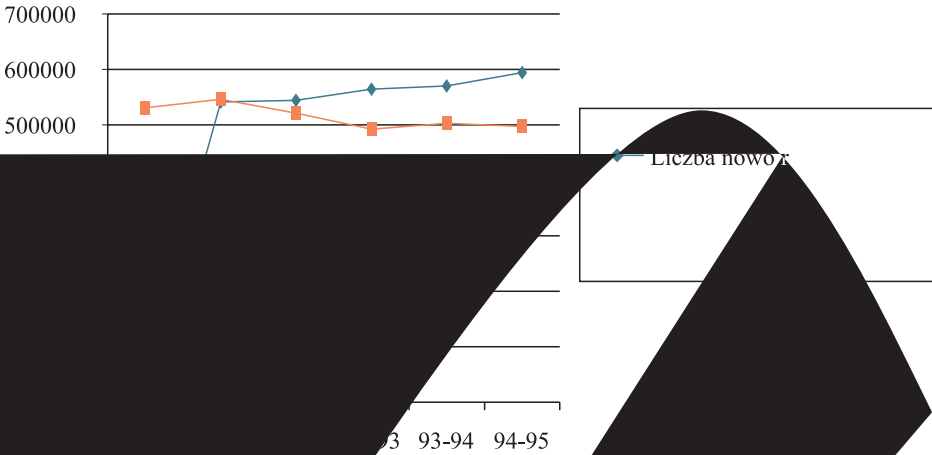
Tabela 33. Liczba nowo rejestrowanych firm w poszczególnych latach

Lata	Liczba nowo rejestrowanych firm
1989–90	584 660
1990–91	540 889
1991–92	544 278
1992–93	564 093
1993–94	570 337
1994–95	594 119

Źródło: *Statistical Yearbook of United States 1999*

Główne bariery rozwoju MSP:

- brak wystarczających środków na badania i rozwój oraz na zakup najnowszych technologii, by móc konkurować z dużymi firmami (powszechne procesy fuzji i przejęć);
- trudności w pozyskiwaniu wysoko wykwalifikowanych pracowników (preferują oni duże firmy).

...anych i upadających firm

...kazuje, że liczba upadających firm ma tendencję zniżkową, z roku na rok zwieksza się. Liczba nowych firm ogólna liczba firm rośnie.

... może dostarczyć... informacji o MSP:

Business Administration
 District Office
 ...son Street, Suite 17
 ...go, IL 60661-2511
 (001) 312/353 45 28
 (001) 312/886 56 8
[http:// www.sba.gov](http://www.sba.gov)

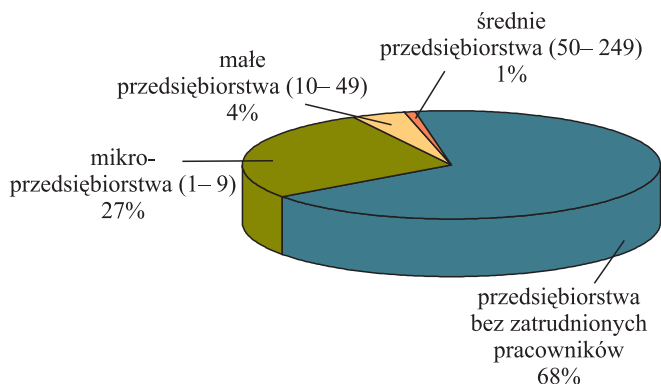
WIELKA BRYTANIA

W Zjednoczonym Królestwie nie ma oficjalnej definicji MSP. Na potrzeby statystyk prowadzonych przez Rządową Służbę Statystyczną używa się przyjętego w UE rozgraniczenia w zależności od ilości zatrudnionych. Kwestiami związanymi z MSP zajmuje się Ministerstwo Handlu i Przemysłu. Liczbę przedsiębiorstw w Wielkiej Brytanii na początku 1996 roku szacowano na przeszło 3,7 mln, z czego MSP stanowiły przeszło 99,8%.

Łączny obrót przedsiębiorstw klasyfikowanych jako małe i średnie, z wyłączeniem sektora usług finansowych, wyniósł w 1995 roku (nie wliczając VAT) 1 009 073 mln funtów, co stanowiło 56,3% obrotu wszystkich przedsiębiorstw. Na początku 1996 roku w MSP zatrudnienie znajdowało 12,2 mln osób, co stanowiło blisko 1/3 wszystkich zatrudnionych oraz 58,2% osób zatrudnionych poza sektorem publicznym.

Tabela 34. Struktura MSP wg ich wielkości na początku 1996 roku

	Przedsiębiorstwa bez zatrudnionych pracowników	Mikro-przedsiębiorstwa (1-9)	Małe przedsiębiorstwa (10-49)	Średnie przedsiębiorstwa (50-249)
Liczba przedsiębiorstw	2 516 820	1 010 104	165 128	25 731

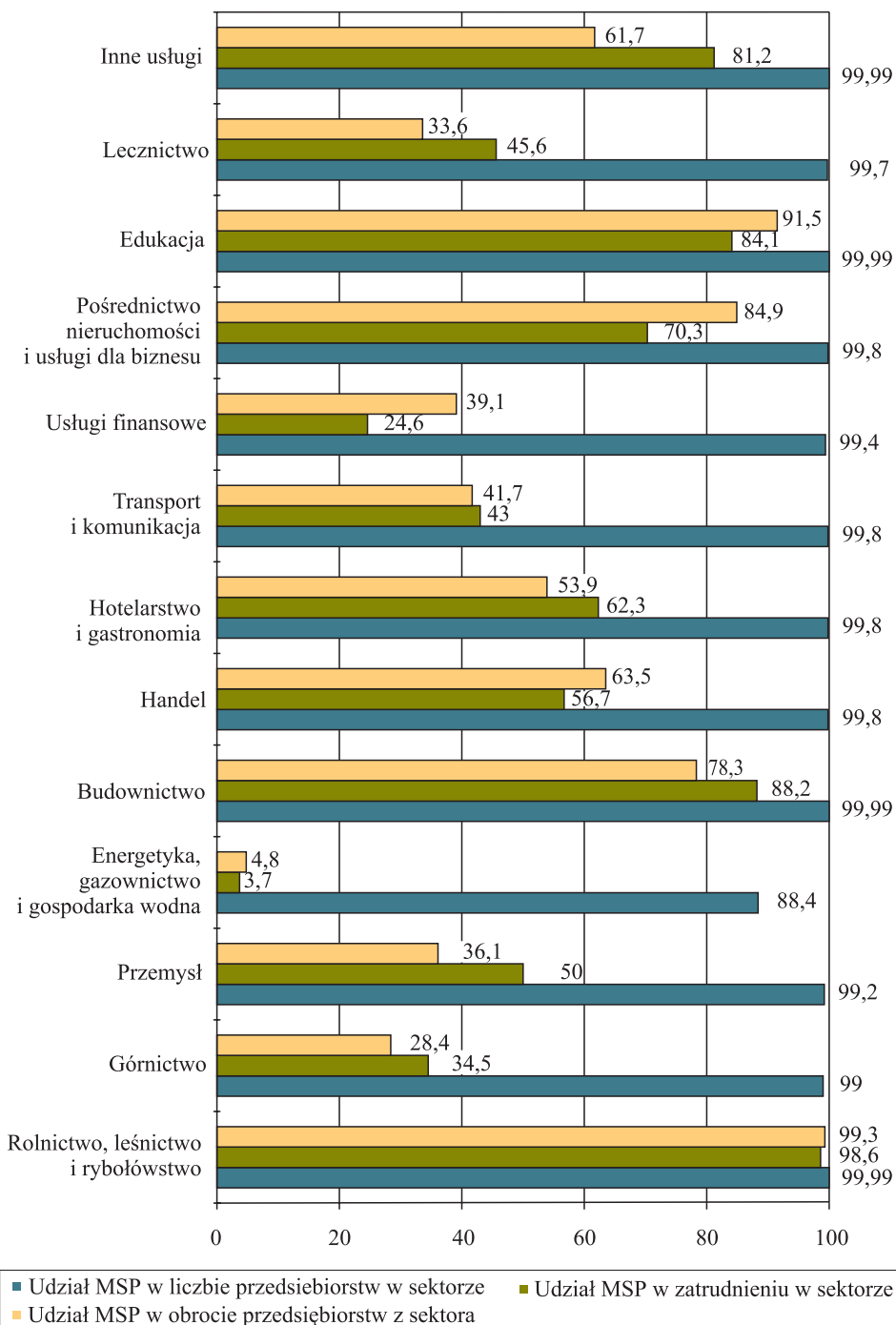

Wykres 22. Struktura MSP wg liczb zatrudnionych

Na początku 1996 roku w Zjednoczonym Królestwie zarejestrowanych było 2 451 707 firm jednoosobowych, 602 284 spółki zamknięte oraz 670 432 przedsiębiorstw publicznych.

Tabela 35. Struktura brytyjskich MSP na początku 1996 roku wg działów gospodarki

Dział gospodarki	Liczba przedsiębiorstw	Udział w ogólnej liczbie MSP (%)
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	213 353	5,7
Górnictwo	6262	0,16
Przemysł	334 560	8,99
Energetyka, gazownictwo i gospodarka wodna	291	0,01
Budownictwo	836 468	22,5
Handel	567 070	15,25
Hotelarstwo i gastronomia	148 611	3,99
Transport i komunikacja	212 894	5,7
Usługi finansowe	60 283	1,6
Pośrednictwo nieruchomości i usługi dla biznesu	686 464	18,5
Edukacja	95 514	2,6
Lecznictwo	203 695	5,5
Inne usługi	352 338	9,4

Wykres 23. Udział MSP w poszczególnych działach gospodarki

Pomiędzy początkiem 1995 a 1996 roku w Zjednoczonym Królestwie przybyło 1,2% przedsiębiorstw bez zatrudnionych pracowników, zaś liczebność mikro-przedsiębiorstw zmniejszyła się o 0,5%, małych – o 3,7%, a średnich – o 1,6%. Ogólnie liczebność MSP wzrosła o 0,5% .

Instytucja, która może dostarczyć dodatkowych informacji o MSP:

SME Statistic Unit
Department of Trade and Industry
Level 2, St Mary's House
c/o Moorfoot
Sheffield S1 4PQ
tel. (00 44) 0114 259 7538
fax (00 44) 0114 259 7505
e-mail: Joanna.Selden@SFSH-Sheffield.dti.gov.uk

ZESTAWIENIE DANYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW

Tabela 36. Porównanie udziałów MSP w poszczególnych krajach w zatrudnieniu, w wytwarzaniu PKB, w wytworzonej wartości dodanej oraz w obrocie (jeśli nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą 1995 roku)

Kraj	Udział MSP w zatrudnieniu (%)	Udział MSP w wytwarzaniu PKB (%)	Udział MSP w wytworzonej wartości dodanej (%)	Udział MSP w rocznym obrocie wszystkich przedsiębiorstw (%)
Bułgaria	33,4	40 (1994)		
Czechy	48 ?	74,7 * (1996)	40,7	
Filipiny	54,9 **		28,1 **	
Holandia	37 (1993)			
Indonezja	88,3 (1996)		17,68 ** (1997)	
Japonia	78 (1996)			
Pakistan	80 **			
Panama		±80 (1992)		
RPA	44,8	32,7		
Słowacja	59,4 (1997)	82,6 * (1997)		
Słowenia	41,3 (1997)			
Tajlandia	74 **			
Tajwan	78,6 (1996)			34,3 (1996)
Turcja	61,1 ** (1992)	27,3 ** (1992)		
USA	52*	50*		
Wielka Brytania	33			56,3

* – dotyczy całego sektora prywatnego

** – dotyczy tylko przemysłu